

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЯК ОДИН З ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ ДІЯЛЬНОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ

В сучасному світі закріпилася тенденція до змін, а це означає, що в умовах політичної, соціальної та економічної нестабільності управлінцям необхідно прораховувати свої кроки наперед, попереджуючи можливі ризики. Саме тому основи управління ризиками стали невід'ємною частиною системи управління в цілому.

Внутрішній контроль є невід'ємною частиною управління, що забезпечує дотримання або реалізацію мети створення та функціонування підприємства; збереження фінансових активів (чи мінімізує їх втрати); підвищує ефективність та якість усіх підрозділів підприємства; дозволяє виявляти і попередити економічні ризики, визначити їх причини і усунути наслідки[1].

Саме дієвість системи управління ризиками є одним з основних принципів внутрішнього контролю – обов'язкового елемента управління підприємством.

Протягом останнього десятиліття в країнах з розвинутою економікою створюються та доопрацьовується закони, акти та стандарти, що мають сприяти вдосконаленню внутрішнього контролю та системи управління ризиками, як його обов'язкового елемента, в організаціях. В Україні було визнано наявність ризику й необхідність керувати ним, а також здійснено спроби методичного опрацювання даної тематики багатьма вченими, але не на законодавчому рівні.

Так, Верченко П.І. пропонує визначення економічного ризику, трактування якого пов'язує ризик не лише із прямими втратами, але також і з невикористаними можливостями[2].

Ризики класифікують на сферу їх виникнення, вони виникають як у зовнішньому, так і на внутрішньому середовищах. До ризиків зовнішнього середовища належать несприятливі для підприємства зміни у податковому або митному законодавстві, поглиблення інфляції, підвищення банківських кредитних ставок, зниження платоспроможності споживачів тощо. До прикладів ризиків внутрішнього середовища відносять ризики низької кваліфікації працівників, недостатньої кількості інформації при прийнятті управлінських рішень, а також плинності кадрів.

Управління ризиками реалізується в межах вказаних етапів[3]:

1. Планування ризиків. Ґрунтується на визначенні потенційних ризиків, які можуть виникнути в усіх сферах функціонування підприємства.

2. Організування діяльності, пов'язаної із уникненням та подоланням ризиків. Відбувається розподіл в межах діючої організаційної структури управління функцій та повноважень між працівниками підприємства щодо уникнення та мінімізації ризиків діяльності.

3. Стимулювання запобігання і уникнення ризиків. Передбачає розроблення системи стимулів та дестимулів, використання яких щодо певних груп працівників, пов'язаних із найбільш ризикованими для підприємства сферами діяльності.

4. Контролювання ризиків. Основною метою контролювання ризиків є ідентифікування їх стану, ймовірності виникнення, реалізації з метою виявлення відхилень від очікуваного (запланованого) розвитку подій.

5. Регулювання. Передбачає усунення недоліків, відхилень та проблем, виявлених у процесі контролювання ризиків, може реалізовуватись на будь-якому із попередніх етапів.

Стратегія ризик-менеджменту включає основні напрямки діяльності щодо управління ризиком в непередбаченій господарській ситуації, що базується на прогнозуванні ризику та прийомах його зниження. Ризик-менеджмент є невід'ємною частиною управління, допущення ризиків, їх контроль та управління ризиками – важлива частина управлінської діяльності. Створивши дієву стратегію ризик-менеджменту та забезпечивши її практичне втілення, ризик стає виправданим та приносить прибуток

Так, стратегія ризик-менеджменту включає правила, на основі яких приймаються ризикові рішення і способи вибору варіантів рішення [4]:

1. Максимум виграшу.
2. Прийнятна ймовірність результату.
3. Прийнятна коливність результату.
4. Раціональне поєднання виграшу і величини ризику

Отже, в рамках менеджменту управління ризиками слід розглядати як конкретну функцію менеджменту, котра здійснюється в межах реалізації етапів процесу менеджменту та спрямовується на мінімізацію негативного впливу ризиків на функціонування підприємства. В Україні ризик-менеджмент на підприємствах практично цілком поки що зводиться до страхування.

Список використаних джерел:

1. Шигун М. М. Принципи внутрішнього контролю в системі економічної безпеки підприємства / М. М. Шигун // Науковий вісник Ужгородського університету. Сер.: Економіка – 2014.- Вип. 3. – с. 159-162. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuisec_2014_3_37.
2. Верченко П.І. Багато критеріальність і динаміка економічного ризику (моделі та методи): [монографія] / П.І. Верченко. – К.: КНЕУ, 2006. – 272 с.
3. Подольчак Н. Ю. Проблеми оцінювання та регулювання соціально-економічної ефективності систем менеджменту машинобудівних підприємств: [монографія] / Н. Ю. Подольчак. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010. - 340 с.
4. Старостіна А. О. Ризик-менеджмент: теорія та практика: Навч. посіб./ А. О. Старостіна, В. А. Кравченко – К.: ІВЦ “Видавництво «Політехніка»”, 2004. – 200 с.